

BUSTANI YA KATEKISTA

MHUBIRI, MLEZI, MWALIMU WA DINI

Padre Raphael Rogeau W.F.

YALIYOMO

DIBAJI	3
TAFAKARI YA KIKRISTU (Sala ya meye)	6
MUNGU NI RAFIKI YETU	11
WINGU.. Je, Bimadumu aweza kumwema Mungu?	13
TUTANGAZE HABARI NIEMA	15
HEKALU.. Je, Mungu anahtaji mahali pa pekee ili ukae nasi?	18
MSALABA ni nguru na fahari ya maisha yetu	23
UKATEKUMENI	23
MPANGO wa Mungu, siku ya 8, 9, 10, 11, na ya 12	23
WOKOVU - Aliyeokoka ni nini?	23
ISHARA za Wokovu	23
KUOKOKA, WOKOVU	23
MAJINA ya Mungu katika Biblia	23
MCHORO wa kufafanua Wokovu	23
YESU, MWALIMU	23
USHANGAE Ulimwengu ulivyo, umsifa Muumba	23
UTANGULIZI WA INJILI NDUGU: Mathayo, Marko, Luka	23
UTANGULIZI WA INJILI YA MARKO	23
UTANGULIZI WA INJILI YA MATHAYO	23
UTANGULIZI WA INJILI YA LUKA	23
UTANGULIZI WA INJILI YA YOHANE	23
UCHAWI na Ushirikina	27
NENO la Mungu	70
MAPOKEO na Desturi za Kanisa Katoliki	71
JE, WAKRISTU, TUNAPENDANA? (Ubishi na Kashfa)	77
UMTEGEMEE BWANA	78
UBATIZO WA WATOTO WADOGO	80
SAKRAMENTI YA KIPAIMARA (mafungo)	86
ROHO MTAKATIFU akuza Imani	90
HISTORIA ya sala na Ibada kwa MARIA, MAMA WA YESU	92
JE, WAKATOLIKI humwabudu MARIA?	96
AMEFUFUKA kweli kweli Alleluia	99
MASHAIDI wa YEHOVA	102
NAFASI YA KWAYA katika Liturujia	105
UISLAMU	107
ALLAH -Tasbihi ya Waislamu, Majina ya MUNGU	112
QUR'AN inawashuhudia YESU na MARIA	114
WAISLAMU wanatuuliza	120
FUMBO la UTATU MTAKATIFU	130
TAMATI	132

DIBAJI

Mtu mwenye kupenda maendeleo atapenda kufima bustani, mtoni au mahalli penye maji na rutuba, akizingatia mahitaji muhimu ya familia yake.

Mke wake atafurahi kuweza kuchuma kwenye bustani hiyo anachohitaji kupika kwa ajili ya chakula bora: kama vile mechicha, nyanya, kabejji, maboga, viungo, mahindi mabichi, n.k.

Katika Kitabu hiki nimekusanya fikara, masomo na mafundisho ya kila alia; mengi yakiwa na msingi wa ki-Biblia na Mapokeo. Kwa kweli hayo nimeyafundisha miaka mingi, hasa nikijhusisha na semina, mikutano na mfungo wa Makatekista hata wakristo wa kawaida.

Kitabu chenyewe nimekiita "BUSTANI". Kwani ndipo, mpendwa Katekista, Mhubiri, Mwalimu wa dini...utakapoweza kutafuta, kuchagua mistari ya Biblia, mawazo ya kitteologia na mengine mengi ambayo yatakusaidia kuandaa mahubiri, mafundisho yako, kama mapishi bora. Usiyatumie yalivyo! Lazima uyazingatie, uyatafakari, utafute mifano mizuri, uyaingize katika mazingira wanayoishi wakristo wako. Yalivyo, hayajaiva!

Mafundisho mengine nimeyatunga mimi mwenyewe, mengine nimeyachota huku na huko, nikiwasiliana na mtungaji mwenyewe kama alijulikana.

Hata hivyo hayajakamilika, ni wazi ! Wewe kutokana na uzoefu, bidii yako, utayakamiliha siku hadi siku. Usiogope kuwasiliana nami; kwa pamoja tutaweza kuyapanua, kuyakamiliha. Karibu sana.

Nawaomba Watakatifu Petro na Paulo, walio wasimamizi wa kanisa letu la Songwe, watuombee. Watakatifu hao ni mifano yetu bora kwa Uchungaji na Umisionari (uinjilishaji).

Tuwe marafiki wa Yesu, tulipende Kanisa, mahali pa Wokovu wetu, na tusichoke kumshuhudia KRISTO MFUFUKA.

Pd.Raphael Rogeau, Miss.Afr.

Songwe Parish, P. O. Box 4915

MBEYA, TANZANIA

Shukrani zangu za dhati ziwaendee walionisaidia kutafsiri, kusahihisha kiswahili, nao ni mapadre: Inosenti Sanga, wa Songwe, Titus Amigu, Pascal Kikoti; wa Peramiho Seminary, na wengine wengi.

Namshukuru pia Padre Henrico Pauwels kwa piche nzuri alizochora na pia Sr. Lucy kwa Mbeya kwa ajili ya piche ya jalada.

karne ya kwanza, mnyama mwagine alikuwa ni manabii na makuhani wa dola ya kirumi.

Tuendelee na Ufunuo 13:14 "Naye awakosesha wale wakao juu ya nchi, kwa ishara alizopewa kuzifanya mbele ya huyo mnyama, akiwaambia wale wakao juu ya nchi kumfanya sanamu yule mnyama, aliyejkuwa na jeraha la upanga naye akaishi."

Maeleo: Kanisa hufaulu kufanya miujiza kwa Roho Mtakatifu ili kusudi kuwaamsha Wakristo katika imani. Hivyo mnyama wa pili anamwiga Roho Mtakatifu kama mnyama wa kwanza alivyomwiga Yesu mfufuka (13:3). Kwa hiyo, joka na wanyama hao wawili wanauiga Utatu Mtakatifu kwa dhihaka ya kufuru. Yule aliyejkuwa na jeraha la upanga naye anaishi, ni Kaisari Nero ambaye alijinyonga, lakini watu waliamini atarudi tena duniani. Hivyo mnyama huyo kamwe siyo Kanisa Katoliki kama inavyodaiwa.

⑤ Mwishowe, Ufu 13:18: Tarakimu hiyo (666) ni jina la Kaisari Nero. Kadiri ya Kiyahudi, na ya Kigiriki herufi za alfabeti yao ni tarakimu fulani. Jumla ya herufi za jina la "Kaisari Nero" kwa Kiebrania ukizitazama tarakimu utapata hesabu hii: 666 (OP I 3) au kwa kigiriki (616 = Kaisari-Mungu).

MIFANO HII YOTE, INADHIHIRISHA KWAMBA BILA UTAALAM WA KANISA, SI RAHISI KUELEWA MAANA YA MASOMO MENGI YA BIBLIA.

DESTURI ZA KANISA KATOLIKI ... TUWAJIBU WENYE MASHAKA

① UBATIZO WA MAJI MACHACHE ni ubatizo wa kweli?

Je, ndugu, nguvu ya ubatizo inategemea uwingi wa maji ? Kama ndivyo, basi, usiwabatize mtoni, bali baharini, tena uwazamishe mpaka chini!

Samahani, Maji ni alama muhimu ya ubatizo, lakini ni alama tu. Kama maji yanavyotakasa (tunayatumia kufua, kunawa, kuosha vyombo), katika ubatizo maji ni alama kwamba Mungu anatuondolea dhambi.

Pia maji yanaleta uzima (tunakunywa, tunamwagilia bustani, mvua inaotesha mimea, miti n.k.) katika ubatizo maji ni alama kwamba **Mungu** anatupa uzima wake. Sio maji yanayobatiza, ni Roho wa Mungu anayetushirikisha uzima wake. Maji yawe mengi, yawe machache, si hoja! Kila kanisa lina utaratibu wake, mwamini aufuate; wasio waamini wa kanisa hilo, wasiingilie!

② JE, YESU ALIZALIWA TAREHE 25 DESEMBA?

Kwa kweli, hakuna anayejua tarehe ya kuzaliwa kwa Yesu. Tarehe 25 Desemba ilikuwa sikukuu kubwa kwa wapagani ... walikuwa wakifanya ibada zao kwa "MUNGU JUA".

Kwenye karne ya IV (Mwaka 336 baada ya Kristo) wakristo (viongozi wa Kanisa) walionelea, siku hiyo, washerehekee kuzaliwa kwa Yesu "MWANGA", "NURU ya ulimwengu". Lengo kubwa lilikuwa kuwahusisha pia wapagani katika kumshangilia Yesu badala ya miungu ya uongo. Ni utamadunisho wa sikukuu.

Kalenda ya liturujia ya Kanisa Katoliki ilipangwa kwa utaratibu kweli. Kila siku, katika

ibada ya Misa na sala zingine, tunakumbuka matukio ya ajabu ya historia ya wokovu. Pia tunakumbuka mifano bora ya maisha ya Watakatifu, Mashujaa wa Mungu. Kwa kawaida tunawakumbuka kipekee siku ile walipokufa, hasa Mashahidi wafiadini.

Kwa mfano: Kanisa lilipanga tarehe ya kupashwa habari kwa Bikira Maria, yaani kutungwa mimba Yesu Kristo kwa uwezo wa Roho Mtakatifu. Tarehe hiyo ilikuwa haijulikani, ni wazi! Basi, Kanisa likachagua tarehe 25 Machi, maana yake miezi tisa (mimba) kabla ya kuzaliwa kwa Yesu.

③ KWA NINI TUNASALI SIKU YA JUMAPILI (siyo Sabato)?

Masomo ni mengi, yanasisitiza kwamba Wayahudi walipaswa kupumzika na kusali siku ya Sabato. Kwa mfano: Kut 20:8-11; 35:2 Walawi 23:3; Isaya 58:13; n.k. Hayo hatuyapingi!

Lakini, baada ya kufufuka kwa Yesu, wakristo walionelea waadhimishe siku ya Bwana siku hiyo Yesu alipotoka kaburini ndipo alipodhihirisha kwamba ameshinda mauti.

Kihistoria tunaelewa kwamba wakristo wa kwanza waliendelea kuadhimisha siku ya Bwana Jumamosi, walivyozoea Wayahudi; hasa wakristo waliotoka dini ya kiyahudi.

Wale ambao walikuwa wanatoka upagani, hawakujisikia kuwa wanabanwa na sheria zile. Walikuwa wakizingatia kwamba Yesu alifufuka siku ya kwanza (kesho yake Sabato); Roho Mtakatifu aliwashukia mitume siku ya kwanza (Mdo 2:1).

Sababu nyingine ya kusali Jumapili ni hii: wafuasi wa Yesu walitaka kujitofautisha na waamini wa dini ya Kiyahudi walioadhimisha ibada siku ya Jumamosi ambayo, kwa wafuaši wa Yesu, siku hiyo Yesu yuko kaburini.

Pole pole wakristo wakaanza kuzoea kukutana, kusali, kusoma masomo yao na kumega mkate (Ekaristi) siku ya kwanza (Mdo 20:7). Desturi hiyo ikaenea popote.

Ndivyo, tarehe 03/03/321, Mfalme Konstantino aliviyotangaza rasmi kwamba Jumapili iwe SIKU YA BWANA, wakristo wapumzike na kusali. Hayo ndiyo Mapokeo ya Makanisa mengi. Wale wanaotulaumu kwamba tumeacha Sabato, tumekiuka sheria, ebu, tuwaulize: Je, mnavyotii amri hiyo ya Agano la Kale, mnati⁹ pia amri kuhusu "Mwaka wa Sabato" (Law 25:1), "Mwaka wa Jubilei" (Law 25:8), "Pasaka na mkate usiotiwa chachu", "Siku Kuu ya majuma"; "Tohara"; "Siku ya kwanza ya mwezi wa saba", "Siku ya Upatanisho", "Siku Kuu ya Vibanda" (Law 23) n.k.? Ni wazi kwamba sheria hizo zilikuwa za maana, lakini katika mazingira tofauti kabisa. Maisha ni maendeleo, na maendeleo, mara nyingi, yanadai mabadiliko.

Mwishowe, napenda kutaja masomo ya Agano Jipyä yanayotupa **uhuru** kuhusu Sabato: Mt 12:8; Kol 2:16; 1Kor 16:2; Mdo 20:7; Yn 1:17 n.k.

④ JE MKRISTO MKATOLIKI ANAABUDU SANAMU NA PICHA?

Rejea kitabu kilichoandikwa na E.White, mmoja wa waanzilishi wa dhehebu la

Sabato (Seventh day Adventists) Kitabu kiitwacho "Vita Kuu" uk.20 ...

Huyu Elen White alikuwa na chuki na Kanisa Katoliki; na alitoa kashfa nyingi dhidi ya Kanisa letu! Mojawapo ya kashfa ni "wakatoliki wanaabudu sanamu na picha". Huchukua masomo ya Biblia: Kut 20:3; Law 26:1; Kumb 4:16; Isa 44:9; Gal 5:20, Ufu 22:15.

Ukichunguza masomo haya, kinachokatazwa na Biblia ni; kuabudu, kusujudia sanamu, siyo kuzichonga, kuzichora!

Mwaka 1980, tulipohiji Yerusalem tukiwa mapadre wamisionari 28 hivi, tulibahatiika kupokelewa siku moja na mapadre Waorthodoxi. Kanisani mwao tulishangaa kweli! Kuta zote na dari zilikuwa zimechorwa michoro mizuri sana ya matukio ya historia ya wokovu. Padre mzee akatuelezea maana ya picha hizo. Tukawatambua: Adamu na Hawa, Abrahamu, Isaak, Yakobu, Isaya, Yeremia, Petro, Paulo, Maria, Yosefu, n.k. Mmoja wetu akamwuliza yule mzee, lakini kwa utani: Watu hawa wote wa zamani mnawaabudu?

Padre mzee akamjibu, akitabasamu: "Ninapoingia kanisani, najisikia kuwa mbinguni, na sina budi kuwasalimu wenyeji, kuongea nao na kuwapongeza. Nao, natumaini kwamba wananiombea kwa Mungu."

Sanamu na picha, michoro ya kila aina, vyote havina uhai! Ni mjinga gani atakayezibudu! Musa alipaswa kuwatahadharisha Waisraeli wasije wakawaiga wapagani wa siku zile. Hata hivyo nao, walikuwa dhaifu ... (soma habari za ndama wa dhahabu (Kut 32; pia, 1Fal 6:26).

Ukiwa safarini, jioni, wakati wa kupumzika, unapotazama "picha" ya mke wako na watoto, bila shaka unajisikia kuwa uko pamoja nao nyumbani, sivyo? Unapata moyo wa kuwa mwaminifu, mchapa kazi, pia unamwomba Mungu awakutanishe tena katika hali nzuri.

- Biblia yenewe inatuletea habari za sanamu zilizochongwa kwa ruhusa ya Yahweh.

- Makerubi juu ya Sanduku la Agano (Kut 25:18; 37:7).

- Nyoka ya shaba (Hes 21:8).

- Picha, sanamu, michoro ya kidini vinasaidia sana kufundisha dini. Binadamu siyo roho tupu. Anahitaji kutegemea milango yake yote ya ufahamu kwa kuelewa kinachofundishwa, na kukikumbuka. Picha, sanamu, michoro ni Katekisimu ya wasiojua kusoma.

Mfano: Masomo yanayofundishwa kwa vielelezo huwasaidia wanafunzi wengi kufaulu. Pia, sanamu na picha za Watakatifu huamsha na kukuza ndani yetu hamu ya kuiga fadhila zao

Katika kitabu chetu cha "Misale ya Waamini": Litrurujia ya Ijumaa Kuu, siku hiyo tunapokumbuka mateso na kifo cha Bwana wetu Yesu Kristo, imeandikwa: "Kuabudu Msalaba" (uk.245 na 247). Neno hili "kuabudu Msalaba" linawatatanisha wengi. Kwa sisi wakatoliki lina maana "Kumwabudu Yesu aliyekufa msalabani". Labda ingefaa zaidi kusema, "Ibada ya kuheshimu Msalaba".

Anayeabudiwa siku ile ni Yesu maana mwaliko unarudiwa mara tatu: **HUU NDIO MTI WA MSALABA AMBAO WOKOVU UMETUNDIKWA JUU YAKE, NJONI TUABUDU.** Basi, anaabudiwa Yesu, maana Yesu ni Wokovu (kwa Kiebrania).

⑤ KWA NJINI MAPADRE HAWAOI?

Hii ni desturi ya siku nyingi katika kanisa letu, pia kwa baadhi ya Waanglikani na Waorthodoxi. Biblia inawatajwa wengi waliochagua hali ya useja, kama Yeremia, Yohane,

HISTORIA YA SALA NA IBADA KWA MARIA, MAMA WA YESU

(Yanayofuata, sisi Wakatoliki tunayaita MAPOKEO ... maana yake, yanadhihirisha kwamba, Roho Mtakatifu anaongoza Kanisa "atawaongoza awatie kwenye kweli yote" (Yn 16:13).

1) Katika Agano Jipy, jina la Maria, Mama wa Yesu, linatajwa mara 16. Ni wazi kwamba Mwenyezi Mungu alimshirikisha kipekee katika mpango wake wa kutuletea Mkombozi. Sasa tunajiuliza: je, wakristo wa kwanza walimpokea Maria? Walikuwa wakimheshimu na kumsifu ?

2) **Mtakatifu Inyasyo wa Antioquia**, mfiadini (alikufa mwaka 107) alikuwa ametabiri: "Mimi ... ngano ya Kristo nitasagwa na meno ya wanyama wakali," na ndivyo alivyokufa. Katika barua yake ya pekee kwa Waefeso, aliyahimiza wakristo wampende Mama wa Yesu, akisema: "Mungu, ndiye aliyemchagua Maria awe mama wa Masiha".

3) **Mtakatifu Justino**, mgiriki aliyezaliwa Naplus, Israeli (+ 165) (alama + = kifo chake). Alijitahidi sana kuwaelezea Wayahudi kwamba Yesu ametimiza unabii na ahadi zote za Agano la Kale. Naye pia, alimtaja sana Maria katika mahubiri yake.

4) **Mtakatifu Ireneo** (+ 202). Alizaliwa Izmir, Uturuki; akafa kifo dini huko Lyons, Ufaransa, kama Askofu wa mji huo. Alikuwa mpole sana, mwenye uhusiano mzuri na watu wanaopinga mafundisho ya Kanisa. Upole wake na subira zilisababisha kujirudi au kujeungu kwa wengi.

Ireneo alikuwa akimpenda sana Maria, na kumwona kama kithibitisho cha mapendo ya Mungu. Alisema: "Maria adhihirisha mapendo ya Mungu kwetu."

5) **Origene** alizaliwa mwaka 185 na kufa mwaka 254. Mwenyeji wa Alexandria, Misri, bado anasifika sana kwa sababu ya utaalam wake na kipaji chake cha kufundisha Neno la Mungu, Biblia. Naye pia alikuwa anampa nafasi kubwa Maria katika mafundisho yake.

6) **Mtakatifu Ambrosi** (+ 397) alikuwa mkatekumeni bado, akifuata mafundisho kusudi abatizwe. Kufuatana na imani na ushujaa wake katika kutangaza Ufufuko wa Yesu, aliteuliwa abatizwe, apate Upadre na Uaskofu mfululizo..!

Kama Askofu wa Milano, Italia, alitunga mafundisho ya hali ya juu. Ndiye aliyembatiza Augustino ambaye alikuwa Askofu wa Hipone (sasa panaitwa Anaba, Algeria). Ambrosi alikuwa akifundisha ..." Maria ni mfano bora wa fadhila zote. Kutungwa mimba kwa Maria, na kuzaliwa kwa mtoto Yesu kulikuwa mwujiza."

7) Kwenye miaka 280...300 hivi, ndipo ilipotungwa sala ya: "Tunakukimbilia, wewe mlinzi mtakatifu wa Mungu...." tunayosalii hadi leo.

8) Kwenye mwaka 350 hivi... Maria anaanza kuitwa :" THEOTOKOS", maana yake: Mama wa Mungu.

9) **Mtakatifu Epifani** Askofu wa Salomin, Cyprus, (+ 403) aliwashangaza sana wajumbe

wa Mtaguso wa Konstantinopoli (mwaka 381) kwa busara yake. Naye alikuwa anaamini na kufundisha kwamba Maria alipalizwa mbinguni.

10) **Wa-Pelagia** wenyewe ambao walikuwa wakipinga mafundisho ya Kanisa kuhusu dhambi ya asili, neema, n.k. walikuwa wakimwona Maria kuwa mtakatifu sana. Nao pia walimsifu sana.

11) **Mtaguso wa Efeso:** (431 B.K.) Dhidi ya mafundisho ya Nestorius ambaye alikuwa anamwona Maria kuwa Mama wa Yesu kama binadamu tu, lakini siyo mama wa Yesu Mungu Mtu ... Mtaguso huo, maana yake Mkutano rasmi wa Maaskofu, Wataalam wa dini, na Papa wa Roma, ilitangaza kwamba Maria ni THEOTOKOS, maana yake "Mama wa Mungu".

12) Katika Karne ya tano, mahali pengi duniani, panaadhimishwa sikukuu ya Maria aliyeplizwa mbinguni.

13) Morisi, mfalme wa Konstantinopoli (582-603 B.K.), na mshauri wa kanisa la kigiriki, alichagua tarehe 15 Agosti kuwa sikukuu ya Maria "aliyeplizwa mbinguni".

14) **Mtakatifu Gregori wa Tours**, Ufaransa, (+ 594) naye, kama watu wengi, alikuwa akiamini kwamba Maria alipalizwa mbinguni. Lakini huko Roma, Baba Mtakatifu na wataalam hawasema neno lo lote kuhusu imani hiyo ya wengi.

15) **Mtakatifu Germanus, wa Konstantinopoli**, (634-733) alifundisha kwamba: "Hakuna anayeokolewa bila msaada wa Maria, Mama wa Yesu. Siyo kusema kwamba Maria ni Mkombozi naye ... ila Mungu alipenda kumshirikisha katika ukombozi wetu. Ndivyo leo tunavyomwita mwombezi wetu."

16) **Mtakatifu Yohane Damasene** (675-749) Mwenyeji wa Dameski, Syria; alikuwa Padre Mmonaki, mcha Mungu na mtaalam sana kwa kutunga nyimbo za kiliturujia. Pia alitunga kitabu "Chemchemi ya elimu" ambacho kilimsaidia sana Thomas wa Akwinas, karibu miaka 600 baadaye. Yafuatayo ni maneno yake mwenye "Tumwabudu Mungu tu, peke yake, lakini twapaswa kumheshimu Maria siku zote."

17) **Mtakatifu Sergio**, Papa (687-701) alipanga sikukuu za Bikira Maria, na sikukuu yake ya "kupalizwa mbinguni" (Tarehe 15, Agosti).

18) **Karolus Magnus** (Charles the Great), mfalme wa Ufaransa (742-814) alimpenda sana Bikira Maria. Aliomba azikwe na picha yake kifuani pake.

19) Katika Karne ya 11,12,13, wakristo wengi wanamwita Maria "MAMA YETU". Ibada nyingi na maandamano yanafanyika kwa kumsifu Maria na Mwanae Yesu.

20) **Mtakatifu Bernardo**, mmonaki, mshauri wa wafalme na Mapapa (1090-1153) alikuwa akimsifu sana Bikira Maria. Pia wakristo wengi wa wakati huo.

21) **Adhemar wa Monteil**, (+ 1098) Mhubiri wa Crusade ya kwanza (mpango wa wakristo wengi kwenda Yerusalem na kuiokoa Nchi Takatifu); ndiyе aliyetunga sala ya "Salve Regina", maana yake "Salaam Malkia".

22) **Thomas wa Akwino** (1227 - 1274), mwenyeji wa Rossaseka-Italia, alitunga Kitabu cha mafundisho ya dini "Summa Theologica" kinachosifika hadi leo. Aliishi maisha ya

utakatifu sana. Alimpenda Mama wa Yesu.

23) Mtakatifu Dominiko, wa Burgos, Hispania (1170 - 1221) alihubiri sana ufukara wa kiinjili, unyenyekevu, kitubio. Wakati ule, baadhi ya viongozi wa Kanisa walikuwa wanapenda mno cheo, mali, heshima). Kama Thomas wa Akwino, naye pia alimheshimu sana Mama wa Yesu.

24) Mwenye Heri Duns Scot (1266 - 1308) wa Scotland anakumbukwa kama mtaalamu wa mafundisho ya dini. Alikuwa na imani kwamba Bikira Maria alikingiwa dhambi ya asili. Imani hiyo ikaanza kuenea pote katika Kanisa.

25) Mfalme wa Ufaransa, Lui wa XI (1423-1483), tarehe 27 Juni 1471 aliwaomba Wafaransa wote wasali Baba Yetu na Salamu Maria mara tatu kila siku, wakipiga magoti; ili kuomba amani.

26) Luther (1483-1556) alitoa, tarehe 10/3/1521 maelezo mazuri sana kuhusu sala ya "MAGNIFICAT" ("Moyo wangu wamwadhimisha Bwana" Luka 1:46).

Tena, mwaka 1546, katika mahubiri yake, alisisitiza kwamba Maria alikuwa bikira kabla ya kupata mimba, bikira alipokuwa mja mzito, na bikira baada ya kumzaa mtoto Yesu.

27) Qu'ran, Kitabu cha Waislamu, kinashuhudia pia Ubikira wa "Maryamu", Mama wa Isa (Yesu). *Surat Aali Imran, 3/42:* Nakumbuka Malaika waliposema: Ewe Maryamu! Kwa hakika Mwenyezi Mungu amekuchagua na kukutakasa kuliko wanawake wote wa ulimwengu wote."

Surat Aali Imran, 3/45: "Kumbukeni waliposema malaika: Ewe Maryamu, Mwenyezi Mungu anakupa habari njema za neno litokalo kwake, la kukwambia "Zaa", ukazaa pasina kuingiliwa. Jina lake ni Masih, Isa, mwana wa Maryamu."

Surat Al. Ambiyaa 21/91: "Na mtaje yule mwanamke aliyejilinda, aliyejihfadhi nafsi yake, na tukampulizia roho yetu na tukamfanya yeye na mwanawe kama miujiza kwa walimwengu."

28) Huko Lepante, Ugiriki, tarehe 7 Oktoba, 1571, ilitokea vita kali sana kati ya wakristo na waislamu. Kusudi la wakristo lilikuwa kuiendea Nchi Takatifu na kuokoa mahali alipoishi Yesu Yerusalem, Bethlehem, Nazareth..n.k. (Misafara yao iliitwa *Crusade*). Wakristo walipoona kwamba wanaelekea kushindwa, wakasali rozari kwa imani na matumaini makubwa, na hapo wakaweza kuwashambulia maadui zao.

29) Baba Pius wa Tano, mwaka 1573, alitangaza sikukuu ya pekee kwa Mama yetu wa "Rozari". Kwa ujinga baadhi ya wakristo walimsifu mno Maria, na kumsahau mwanae Yesu, ambaye ndiye Mkombozi. Hapo, baadhi ya madhehebu yakaanza kupinga sala za sifa kwa Bikira Maria. Lakini, siku hizi, wengi wao wanayafikiria upya.

30) Tarehe 18/07/1846. Bikira Maria anamtokea Catherin Laboure, huko Paris, mtaa wa Bac.

31) Tarehe 18/09/1986 Bikira Maria anawatokea wachungaji wawili, Maximilian na Melania, huko La Salette (Ufaransa).

32) Baba Pius wa IX, Papa wa Roma, baada ya kuwasikiliza na kushauriwa na maaskofu wa dunia nzima, tarehe 8/02/1954, alitangaza, kwa tangazo rasmi (*Bulla Ineffabilis Deus*)

kwamba Maria, Mama wa Yesu, amekingiwa dhambi ya asili.

33) Miaka minne ikapita huko **Lourdes**, tarehe 12/02/1858, Bikira Maria, akamtokea Bernadette, msichana wa miaka 12 hivi, wa familia fukara sana. Bernadette aliwasiliana na Paroko wake, Padre wa kanisa la Lourdes (kusini ya Ufaransa). Yeye alikuwa mbishi, akamdhania Bernadette kwamba anamsimulia hadithi tu, au kwamba ameota ndoto. Padre yule alimhoji huyu msichana amwulize yule mama anayemtokea jina lake.

Ndivyo Bernadette alivyofanya. Alipomwuliza yule mama: unaitwaje? Maria akamjibu kilugha: "Que soy imaculata conceptiu". (Maana yake: Nimetungwa na kuzaliwa bila dhambi yoyote). Bernadette akamwelezea Padre jinsi yule Mama alivyojiita, na alikiri kwamba haelewii maana yake! Ndipo Padre alipoanza kuamini kwamba Mama wa Yesu anamtokea kweli.

Mara 18, kutoka tarehe 11/02 hadi 16/07 - 1858. Maria alimtokea Bernadette akiwa ameshika rozari mkononi.

34) Tarehe 13/05/1917, Bikira Maria aliwatokea Lusia, Fransisko na Yasinta huko **Fatima**, Ureno. Bikira Maria aliwatokea watu mahali pengine pengi, kwa mfano, Beauraing (Ubelgiji), Mejugorje (Croatia) n.k. Watu mamiloni wanahiji, wanaimarishwa katika imani yao, baadhi wanaponywa magonjwa yao.

35) Tarehe 1/11/1950, Baba Mtakatifu **Pius wa XII**, alitoa tangazo rasmi kwamba Maria alipalizwa mbinguni. (Bulla Municentessimus Deus).

36) **Mtaguso wa Vatican II**, tarehe 21 Novemba, 1964, unatupa taswira mpya kuhusu uhusiano kati ya Maria na Kanisa katika mpango wa wokovu.

Hayo, ndiyo MAPOKEO ya kanisa letu linavyoongozwa na Roho Mtakatifu.

Natumaini sasa imeeleweka kwamba, sisi Wakatoliki hatumwabudu Mama wa Yesu; ye ye ni kiumbe sawa na sisi! Ila tunamheshimu sana kwa sababu alikubali mpango wa Mungu na kutuzalia mkombozi wetu.

Karne iliyopita, wamisionari wa kwanza walipoingia Uganda, waliweza kualikwa kwenye sherehe kubwa nyumbani kwa Kabaka, mfalme wa Waganda. Karibu na Kiti cha heshima cha Kabaka, na kitu cha malkia, mke wake, walimwona mama mzee anayekalishwa kwa heshima kubwa. Waliwaliza jirani zao: Kwa nini mama huyu mzee anaheshimiwa kiasi hicho? Naye ni nani? Wakajibiwa: Huyu ni Namasole, mama mzazi wa Kabaka wetu. Ndiyo maana tunampenda sana.

Hiyo, ndiyo desturi na mila za makabila mengi duniani. Utampenda ndugu ye yote usipompenda aliyemzaa?

Yesu, kabla ya kufa msalabani, alipenda Mama yake azidi kukaa nasi na k'tulinda, nasi tunamkaribisha kwa heshima na furaha, kwa ukumbusho wake.

"*Mama, tazama, huyo ndiye mwanao*" halafu akamwambia mwanafunzi (Yohane): "*Tazama, huyo ndiye mama yako.*" Yn.19:26-27.